

„DALMATINSKI HRVAT“ izlazi svake subote.
 Godišnja predplate Din 90 — Polugodišnje
 Din 48 — Tromjesečno Din 24 — Za Amu-
 riku podiže se dva dolara.

OGLASI PRAMA CJENIKU.

Račun kod Post. Ček. Ureda, Zagreb, br. 38.004

Privremeni telefon
 preko dana br. 38 — preko noći br. 23
 (Interurban)

DALMATINSKI HRVAT

Poštari naplaćena u gotovu.

„Dalmat. Hrvat“ je vlasništvo premoćalnog
 odbora „Hrvatske Štamparske Zadruga“ s. a. j.
 u saradnju u Šibeniku.

Pisma i novci šalju se na adresu:
 „Dalmatinski Hrvat“ — Šibenik, glavna ulica 104
 Recepti se ne vraćaju. — Pisma ne frankirana
 ne primaju, osim ako u kod.

NOVINE ZA PROSVJETU, GOSPODARSTVO I POLITIKU DALMATINSKE HRVATSKE

God. III.

ŠIBENIK, 26. TRAVNJA 1924.

Br. 66.

Hrvatski idealizam.

Hrvati su uvijek bili i uvijek će biti prožeti idealizmom. To je jedna od naših narodnih karakteristika. Neki tobože prijatelji Hrvata, prikazuju, kao da hrvatska naklonost prema idealizmu šteti hrvatskom narodu. Oni to govore za to jer idealna borba koju sada vode Hrvati, ugrožava i ruši one ružne ciljeve za kojima idu neki oligarhi, šoveni...

Cijeli hrvatski narod danas je jedna kompaktna dobro organizirana cijelina, prožeta idealima jednakosti, bratstva i slobode i to ne samo da to bude napisano na raznim papirima koji su se pisali na Krfu, Zenevi, a zatim u Beogradu na prvi Decembra i na Vidovdan, već da to bude realizirano i sprovadjano u život i to uvijek i svugdje.

Jednakost to je prvi ideal Hrvata. Zahtjev i borba za ravnopravnost je tako opravdana, uzvišena i u ovoj državi tako potrebna, da su sada u toj borbi oko Hrvata okupili se ne samo Slovenci, Muslimani, Nijemci i t. d. već što je najvažnije i svi čestiti i napredni Srbi. Svi su ti stvorili jedan jaki, nesavladivi i pobjedonosni blok, koji će sigurno svoje pravedne ciljeve ostvariti. Jakost i pobjeda ovome bloku je osigurana ne samo tim što ima većinu u današnjoj skupštini, već još više za to što uzajaj pristaju široke mase radnoga naroda u državi, osobito pak hranitelji i podražavatelji države, radnici zemlje.

Danas u državi ne samo većina stanovnika, već sigurno od 12 milijuna, preko 10 milijuna pristaju ili simpatišu uz blok gosp. Davidovića.

Ako sada prigodom ove parlamentarne krize u Beogradu, sada kada u svim krčakanskim zemljama slave uspomenu uskrnuća Onoga, koji je među ljudima propovijedao bratstvo i jednakost, ako sada pobjedom bloka, uskrnuće u našoj zemlji sloboda i ravnopravnost, Hrvati mogu biti ponosni, da su oni najviše doprinijeli tomu uskrnuću.

Ako pak današnja kriza nadje kakvo drugo rješenje, Hrvati mogu biti spokojni i mirno čekati dan pobjede pravde nad nepravdom.

Taj dan nije daleko, jer kad nešto pravedna zahtjevaju velike, organizirane i jake mase, kada ravnopravnost zahtjeva ogromna većina u državi; taj se zahtjev uvijek ispunja i to čim prije tim bolje.

Pacifizam to je drugi veliki ideal Hrvata. Da se je ideja miroljubivosti i mirotvornosti tako jako raširila među Hrvatima, kao što se je u dva posljednja izbora to pokazalo, razlog je tome u hrvatskoj duši, koja je uvijek bila i uvijek će biti sklona tomu idealu. Kada se to tvrdi, tada neki zlobnici iz pokvarnosti, natražnjaštva i sklonosti

nasilju, izrugavaju se pacifizmu Hrvata, te ističu, da su Hrvati tobože iz slabosti prožeti tim duhom. A stvar stoji upravo obratno.

Hrvati kada su bili najjača sila na Balkanu, nijesu bili ratoborni ni osvajači. Bilo je to u doba cvjetanja hrvatske države, pred hiljadu godina. U Bugarskoj je tada vladao silni car Simeon, koji je bio osvojio svu srpsku državu, a jako pritisnuo Grke, dapače počeo da opsjeda Carigrad. Doznajući Simeon, da su se srpska vlastela pod vodstvom kneza Zaharije zaklonila kod hrvatskog kralja Tomislava, a u strahu da se hrvatska država previše ne osili, tako da postane i njemu pogibeljna, napusti opsadu Carigrada i sa svom svojom silom navalni na Hrvatsku. Borba se je vodila na život i smrt. U toj borbi pobjedise Hrvati. Simeon bugarski nakon toga poraza od žalosti preminu. Hrvatima je tada bila otvorena ne samo cijela Bugarska već i cijeli Balkan. Ali Hrvati pacifiste nijesu bili osvajači. Kao lavovi branili su svoju domovinu, ali nije im se poradjala želja da zagospoduju tudjom zemljom.

Nebratska Pljačka.

Po naredbi ministarstva financija šibenski porezni ured udario je osjetljive poreze mjestnim trgovcima kao porez na ratni dobitak za godine 1919 i 1920.

Mjestni trgovci bili su ovim nepravедnim porezom do kosti ogrobljeni. Taj postupak izazvao je razumljivo ogorčenje kod svih trgovaca. Udruženje trgovaca, industrijalaca i obrtnika sjev. Dalmacije obdržalo je izvanrednu glavnu skupštinu, na kojoj se je postupak vlade podvrgnuo dostojnoj kritici. Skupština je jednoglasno primila ovu rezoluciju:

„Razrez poreza na ratni dobitak za godinu 1919 i 1920 probudio je u obće zaprepašćenje u svim privrednim krugovima. Udareni su toliki iznosi, da ih nitko ne može da plati niti žrtvom svoje predratne imovine.

„Zavladao je pravi očaj.
 „Vlast smatra ratnim dobirkom namu devalvaciju novca gdje u obće nema nego gubitka.

„Kroz godinu 1919 i 1920 ovaj kraj je stajao pod italijanskom okupacijom, pod tudjim suverenitetom, te ni po međunarodnom pravu, ni po obvezama naše države utvrđenim u međunarodnim ugovorima nije se mogao protegnuti zakon o novom porezu u nazad na razdoblje okupacije tim manje, što se porezi po ugovoru u Rimu imadu tek likvidirati između nas i Italije, dotle nije se mogao uvesti novi porez.

„Okupacijom smo bili oštećeni, što se vidi iz potpunog mrtvila u

„Jakov hrvatskog naroda je i danas velika. Kulturno i ekonomski su najjači faktor na Balkanu. Ali njihova jakost danas leži ponajviše u jednodušnosti, slogi i jedinstvu svih njegovih slojeva. Kod Hrvata je danas seljaštvo, radništvo i čestita inteligencija složna i jednodušna kao u nijednom narodu. Hrvatski je narod svijestan svoje snage.

On dobro zna da mu nitko ne može znatno da naškodi, ali ipak je on pacifista.

Uvijek su Hrvati spremni da hrane i obrane svoje, a nikada da otmu tudje. Hrvatski pacifizam je prava blagodat za Balkan i čovječanstvo. Svi ostali balkanski narodi su ratoborni. To pokazuje njihova historija, stara i nova. Iz te njihove ratobornosti mogla bi ponovno da nastupi kakva katastrofa čovječanstva. Hrvatski pacifizam može da u tome blagotvorno djeluje na svoje balkanske susjede. U tom smislu je dobro i korisno da se ojača hrvatski utjecaj na Balkanu. Nije možda daleko dan da će se oko Hrvata, kao danas za ravnopravnost, tako jednom i za pacifizam okupiti njihova braća, pak da će tada Balkan prestati da bude vulkan pogibeljan miru čovječanstva.

težak nema onda radnik ni trgovac. A odakle će ogobljeni stvoriti sada one fantastičke svote, koje su im udarene za porez na ratni dobitak?

Mi bismo željeli, da nam na ovo pitanje odgovori ministarstvo financija?

U mnogim slučajevima poreska će vlast morati prodavati dućane i robu oguljenih trgovaca. A tko ima novaca da kupi u bezcijenu robu ovih nevinih žrtava?

Ili je ministarstvo financija uprav botimično odbilo pravedni prosvjed Trgovačkog Udruženja, da naše privredne krugove posvema upropasti?

Italija nam je davala za 250 austrijske kune 1 liru, a Beograd nam je za 1 dinar oduzeo 5 kruna, dakle dvije lire, što po današnjem kursu ne odgovara Din. 125 nego Din. 7 naime 28 kruna. I nakon što je Beograd na ovaj način oklaštio naše privredne krugove, sada dolazi da im i noge posječe sa nerazmjernim porezom na ratni dobitak.

I onda se u Beogradu čude, da kod nas nenailaze na onu ljubav više, koju smo im izkazivali za vrijeme balkanskog rata. Kakvo čudo? Zagrlili smo ih kao dijete majku, a oni nam staviše ular izpod vrata, da nas ekonomski unište.

To nije bratska ljubav, to je najodurnija pljačka! *Miho Jerinić.*

Pozdrav vodji Hrvata.

Spisao: Josip Nakić.

Evo sad ću pismu zapirati I u pismi pozdrav ću poslati, Starom borcu svom sokoliću, Našem vodji Stipan Rudiću.

Oj Radiću bisere i cvicele Tvoj te narod nikad izdat ne će, I ako si u tudnji sada Volimo te više neg ikada.

Hrvati te mole kao brata Da im skinješ jaram iz vrata, Jer nas Pašić izdajnicim zove, Sto mu ne će da se svi pokore.

Režimlje sad te optužuju, Klevelaju i najgrđje psuju, Kažu da si ti primio pure Od Rusije naše majke stare, Pašić, Pribac o glavi ti rade

Samo da se njima vlast predade, Boga mole svašta ti govore, Saino da se narodu dovore,

Sad spremaju nešto nova tebi Al će time nas kodili sebi, Jer bo misle provesti izbore, Time će im ispusti i gore.

Oni misle time srušiti tebe A na vlasti zadržati sebe, Jer da narod ne viruje tebi Pa ga misle predočiti sebi,

Računaju ali ne poznaju, Ija je narod davno reko svoju, Dok Radića mi poznamo dila Uza nj stoji sva Hrvatska cila.

Na izborim svi ćemo se steći Gdje nam bude Stipan Radić reći, Jer pravica mora da prevlada Nikad više Pašić da zavlada.

Ti nam, Stipe, budi miran tamo, Tvoj se nalog izrušuje amo,

„koje je zapao ovaj kraj, koji je „podpuno osiromašen.

„Protestiramo protiv silnoj nepopravi, protiv nametanju ogromnog „absurdnog poreza na dobit, koja „ne postoji i protiv nezakonitosti re- „kroaktivnog uvedenja razreza no- „vog poreza.

„Tražimo da Ministarstvo izvidi „nečuvani postupak Financijske Vla- „sti i oslobodi sve privredne krugove „od potpunog uništenja“.

Ova rezolucija, u kojoj je Udruženje trgovaca bez ikakva okolišenja pošteno i pravedno ustala na obranu opljačkanih, bila je prošle godine poslata u Beograd Generalnoj Direkciji Poreza Ministarstva Financija u živoj nadi, da će ova vrhovna istanca uvidjeti nepravdu, koja se je nanijela šibenskim privrednim krugovima.

Dne 23. ov. mj. došao je odgovor iz Beograda, kojim se odbijaju pravedni zahtjevi šibenskih privrednih krugova i u kojem se javlja, da protiv odnijerenom porezu nema nikakva pravnog lijeka.

Plati i šuti, bré, more!

Kada se je u utorak saznalo za odgovor ministarstva financija svima su trgovcima prisjeli uskrni blagdani. Zastoj u trgovini, nestašica novca kod svih slojeva već su šibenske privredne krugove dovele do ruba propasti i malo je njih, koji se mogu pobaviti da u džepu imaju deset hiljada dinara vlastite gotovine.

Sve se radi na dug i na božju sreću. Vaš težak ubijen je, a kad nema

KRUMPIRA

Zrava, bijana, slavonskog bijela najbolje vrsti nudi svaku količinu na vagoni. Trgovina Zemaljskih Plodiva **IVAN VRKLJAN DARUVAR (SLAVONIJA).**

MATE PRGIN -- ŠIBENIK

Veliki pribor šešira i sagova domaćih tvornica. Trgovina mješovite robe.

I. Bos. Hec. tvornica turpija JOSIP MEGLIĆ

Vareš Majdan Željezara. Preporuča sve vrste novih turpija i mašina na veliko i za malo, te prijava na novo oštrenje istrošene. Čišćenje na zahtjev hladava i fenosa.

I. STJEPUŠIN — SISAK

Preporuča najbolje tambure, žice, partiture i ostala potrebna za svu glazbila.

Jugoslavenski javni bilježnik u Sjevernoj Americi.

PETAR REŠKOVAC

1325 Ave. St. N. S. P.O. Box 21. Zastupnik u svima ostalim i istim poslovima i razpravama. Upravnik oštećenja za Vaše nastedale i poginule u Americi, kao i osmišljene za umrle u svim slučajevima. Izrađujem sve pravne i ine dokumente za sve one, koji žele doploviti u Ameriku ako u Americi imaju svoje rodbine, koja će se za njih pobrižavati. O svakom slučaju izvolite se obaviti na mene. Toplo se preporučam zainteresovanim narodima.

Foto Pax

Zavod za umjetno slikanje, povećanje reprodukcije slika, izradba sa uljima, aquarel i pastel bojama, tuš i kreyton. — **ZAGREB, ulica 35**

JOSIP DREZGA - ŠIBENIK

Brojavi: DREZGA ŠIBENIK. Telefon Inter. 38.

VELIKA PRODAJA u žitaricama i kolonijalima,

Prodaja: Šećera, Kave, Pirinča, Sappuna, Gradjevskog materijala, Nafta, Benzina, Mašinskog ulja.

SVE UZ CIJENE KONKURENCIJE.

Autogarage. Narudžbe se obavljaju sa vlastitim prevoznim sredstvima. motornim iaujama po moru, teretnim automobilima po suhu.

Export vina, ulja i rakije na malo.

Dragutin Šepak, Zagreb

Prilaz 35 Prilaz 35.

Vlastiti proizvod svih vrsti

„LIMENKA“

za lak, firmas, trgovine, ulje, petroleum, kromite itd. Patente limenke za uljane boje itd.

DROGARUJA

VINKO VUČIĆ ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, laka boja gumenih predmeta i o. OPTIKA.

Naočala - Cvikera.

Izvršuje svaku izradbu po okol. liječničkom propisu. **PRIMAJU SE POPRAVKI.**

Oglasujte vašu tvrtku u „DALM. HRVATU“.

Odlikovana Voštarnica

DIPLOM. PEČIŠAR **GRO ČULAR** VOŠTARSKI MAJSTOR **ŠIBENIK**

IZRADJUJEM:

sve vrste svećica, duplira, usitrsnih stopica (cureca) sa svim urešnim znakovima, iz prvorazrednog voska, brzo i solidno.

PRERADJUJEM:

pranja želji sve vrste svijeća iz voštanih ulomaka i okapinja.

PRODAJEM:

linog vranog **MEDA** naravnog sa mnog ozornog pečinjaka, na malo i veliko. Med je vanredne liekovitosti za plućne bolesti, grla, prsa, prehlade itd.

KUPUJEM:

sve vrste voštanih okapinja, ulomaka i žutog voska. **Sve uz povoljne cijene!**

„STAN“

BRUSIONA STAKLA I TVORNICA ZRCALA KAO ZADRUGA U ZAGREBU, Jukićeva ulica br. 12.

Prezima i proizvodja svekoliko ustaklivanje brusanim kristalnim staklom, te uzcalenje: staklova, svratista, brijačnica i laboratorijuma. Raspolaze velikom zalihom belgijskog i ceskog kristalnog stakla.

CIJENE UMJERENE - podvorba brza i solidna - CIJENE UMJERENE.

Edino specijalno podjetje v Jugoslaviji!

Tovarna za ločenje dragih kovin

J. Augustin, Ljubljana Sp. lista, S. Jernja, oesta št. 231. Predolava in prodaja čistega zlata, srebra in platina. — Kemični analitični laboratorij. — Ločenje dragih kovin iz odpadkov in prahu (Gekrätz) kakor tudi iz tekočin.

Klorzlato — srebrov nitrat

pozlačenje na tovarniški način

prosrèbrenje na „ „

poniklanje „ „

pohukrenje „ „

Tekočine za preizkušnje dragih kovin. — Destilirane vode etc.

Edino specijalno podjetje v Jugoslaviji!

Netreba popravka!

Netreba popravka!

19 Novi Izum 24

Vinogradari i Trgovci »Pozor«

Nabavite si s mjesta Zora štrcaljku proti percnospere, kao što i Zora Sumporaču proti rždjima.

ŠTRCALJKA ZORA jest građena iz jakog bakra i mjeđi **BEZ GUMA**, na ventile, baca galicu u magli neprestano **3 MINUTE**, a svi djelovi su izvana. Jamči se **10 god.**

ZORA SUMPORAČA mjeđak trak sa sumpcerom u posebnoj djelu konstrukcije u sumporači, a radi tako povoljno da može jednim posve takvim pritiskom na pilugu osipati čitavu jedna lozu. Ista jest hidronički zatvorena te nerastiplje niti najmanje sumpora. Jamči se **10 god.**

Dopise molim slati kao i narudžbe izravno na

DRAGUTIN ŠEPEKA

Prilaz 37, ZAGREB.

PUČKA TISKARA

PRIMA NA IZRADBU SVAKOVRSNIH TISKANICA